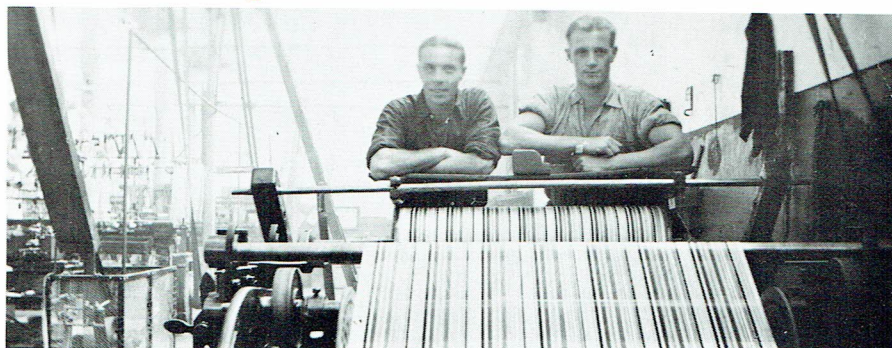

Från flydda da'r

Artikelförfattaren till höger på bilden. Maskinen användes för avbomning och kallades för "svepen". Lägg märke till de axlar, remmar och hjul, som drar maskinerna!

När man tänker tillbaka på den tid som man varit anställd på Kinnasand och låter den passera revy, så är det vissa händelser, som på ett speciellt sätt fastnat i minnet.

En sådan händelse var givetvis den dag i april 1930 då jag började min anställning vid Kinnasand. Jag hade nyss fyllt 14 år och var således enligt lagen berättigad till att få arbeta inom industrin.

Min mor, som var väverska på fabriken, hade som det hette på den tiden frågat för mig hos "mästaren". Det var aldrig fråga om man själv hade några synpunkter att komma med. Föräldrarnas ord var lag.

På kvällen när mor kom hem, sa hon till mig att jag på morgon skulle följa med till fabriken för "mästarn" hade sagt att nu fick jag börja där.

Jag skall aldrig glömma den stund i mitt liv, när jag som blyg och oerfaren 14-åring vid min moders sida, med mössan i hand och djupt bugande för första gången hälsade på "mästarn" verkmästaren Otto Pettersson. Han sa, att jag var välkommen och att jag skulle få en anvisning till doktorn för att bli undersökt och sedan komma tillbaka och börja vid spolmaskinen. Han var utrustad med hatt, vilken snabbt kom på plats igen när vi hälsat och han påpekade det lämpliga för mig i att ta på mössan igen för, som han sa: det är inte bra att gå barhuvad inne i fabriken.

Jag hade nu blivit Kinnasandare, och har så förblivit genom åren. Förr var så gott som alla här i bygden antingen Kinnasandare, Kinnaströmmare, Kinnamarkare eller Häggådalare. Arbetet gick i arv från generation till generation.

Men nu tillbaka till Kinnasand. Jag skulle således lära mig spola och blev därefter beordrad att stå i lära hos en äldre pojke, som kunde detta och efter någon dag blev jag tilldelad en egen maskin. Oh, dessa fantastiska maskiner! Garnet var upplagt på hanks eller "passmor" och skulle läggas på en vinda bestående av trä, bambupinne och snören. Tråden gick genom några ståltrådsöglor till en pipa som igångsattes och stoppades med en liten hävarm. Alla maskiner drevs centralt genom axlar, remskivor och remmar av en enda motor i maskinrummet. Någon som helst automatik fanns inte utan allt måste göras för hand.

Och det fanns att göra. Garnet trasslade till sig, remmen slirade, bambupinnen ramlade ner på golvet, snören gick av och man hann inte stoppa ev. fungerande spolar utan dessa såg ut som stora vajande plymer. Dessutom fick man skäll av "mästarn" och vävarna och bannor av mor. Men kamraterna var bra och jobbet trevligt.

Och så tjänade man pengar, ca 27–28 kronor på en 2-veckorsperiod om 96 timmar. Man betalade ca 25 kronor hemma för mat, husrum och kläder och levde loppän på resten. Dessutom lärde man sig veta hut och att tugga snus.

Besök på Övralid

Efter besöket på Werner von Heidenstams Övralid, som var författarens hem under åren 1925–1940, läste jag romanen "När kastanjerna blommade". Det är en skildring av författarens barndom, hans föräldrar och släkt, om livet på en bruksherrgård under senare hälften av 1800-talet. Men det

är också en naturskildring av Tivedens och trakter omkring Vättern och om de människor som levde där. I romanen ägnar också von Heidenstam några ord om Västgöta-knallarna, vad han tycker och tänker om dem. Här ett citat ur boken:

"Skållknallar kallades de västgötar

som sålde vadmal, lärfter, kattun, kambrick, schalar, schalletter och allehanda småsaker. Väl också arsenik och annat sattyg. De voro listiga, ordsnabba, lustiga och retsamma. De stodo för min barnfantasi som näringarnas arvfäder och som högst äventyrliga att möta i skogen, om också ej alldeles i lika grad som förrymda karlsborgare. Att kalla någon västgöte var höjden av förolämpning. "Väskötarna" hade smala, magra ansikten, långa listiga näsor och små polisonger, alldeles som officerarna på porträtten från min fars kadettid. När jag blev stor, skulle jag samla traktens ungdom vid gränsen och med vapen i hand lägga hela Västergötland under Närke. Sedan skulle jag sätta mig på Örebro slott som Engelbrekt och förvara de sista skållknallarna i tornet som en sevärdhet."

Ur romanen "När kastanjerna blommade" av Werner von Heidenstam.

Ja, där fick vi och det var en kalldusch, efter att ha läst detta om knallarna, men de har gått till historien som textilindustriens pionjärer och är kända över hela jordklotet. Så det så.

Kaj